

I

U nekoliko poslednjih godina „pitanje omladine“ je sve više dolazio u centar pažnje ne samo omladine, već čitavog jugoslovenskog društva, naročito njegove vodeće idejno-političke snage — Saveza komunista Jugoslavije. Više razloga izazvalo je ovakvo povećanje interesovanja za život, rad, društveno i političko angažovanje i organizovanje omladine. Najznačajniji od njih su sledeći:

1. Za razvoj jugoslovenskog socijalističkog samoupravnog društva od vitalnog značaja je angažovanje omladine u društvenom i političkom životu, kako sa stanovišta osiguranja kontinuiteta revolucije i njene budućnosti, tako i sa stanovišta aktuelne prakse.

Cinjenicu da od idejno-političkog i moralnog formiranja mlađe generacije i od njenog budućeg ukupnog angažovanja u društву bitno zavisi kontinuitet razvoja društva na osnovama koje su koren i izvor jugoslovenske socijalističke revolucije — ne treba mnogo dokazivati. Međutim, od ovoga je neodvojivo ponašanje omladine *danas* — ponašanje omladine kao *današnje*, a ne samo „*buduće*“ snage. U prilog cinjenici da je omladina, odnosno njen veliki deo, već danas značajna društvena snaga dovoljno govor sa sam podatak da je svaki četvrti zaposleni Jugosloven omladinac, a u takozvanim proizvodnim delatnostima čak svaki treći. Normalno je, otuda, da se ne može govoriti o dovoljno širokom, masovnom i aktivnom angažovanju radnih ljudi u društveno-političkom životu ako to u isto vreme ne znači i angažovanje tog dela omladine koji u punom smislu čine deo radnih ljudi i radničke klase u najužem smislu.

Sa stanovišta sadašnjih društvenih odnosa i njihovog dalganj razvijanja takođe je značajno ponašanje delatnost studentske i srednjoškolske omladine, posebno kada se ima u vidu stepen njenog stvarnog učešća i mogućnosti budućeg učešća u upravljanju i donošenju društvenih odluka koje se tiču njihove radne i životne sredine i šire. Isti zaključak se može izvesti i u pogledu rada i angažovanja seoske omladine ili, preciznije rečeno, omladine koja se bavi poljoprivredom na individualnom zemljишnom posedu, uz uvažavanje svih specifičnosti društvenog položaja ovog još uvek velikog dela omladine.

Može se, dakle, sa mnogo razloga reći da potreba za širokim društveno-političkim angažovanjem omladine proističe iz same sruštine našeg socijalističkog samoupravnog društva, iz nužnosti da svi građani, a naročito oni koji su stvaraoci materijalnih i duhovnih vrednosti, aktivno deluju u društveno-političkom životu i da u njemu izražavaju, uobičaju i ostvaruju svoje životne interese. Omladina je s svojim brojem i učešćem u materijalnoj i duhovnoj produkciji značajan društveni činilac, te je otuda njenovo povećano učešće u društveno-političkom životu sastavni deo ukupnog procesa demokratizacije društvenih odnosa, demokratizacije i podruštvljavanja politike.

Novi Ustav SFRJ i odnosi koji se na njemu grade još više nametnu potrebu povećanog društveno-političkog aktivizma omladine samim tim što se više nego ikad do sada odnosi među ljudima grade njihovom organizovanom samoaktivnošću, što samo onaj koji iz bilo kojih razloga ne iskoristi svoju šansu da bude samopravljajući, a to znači aktivnog učešnik u procesu izgradnje društva na osnovama socijalizma i socijalističkog samoupravljanja, ne postojeći istinski subjekt u društveno-političkom životu.

2. Više godina unazad postajalo je sve očiglednije da učešće omladine u ukupnom društvenom životu i njen doprinos izgradnji i razvoju društva značajno zaostaju za mjenim stvarnim mogućnostima i potrebama. Taj problem je omladina sama osećala, ali je to sve više postajao i problem celog društva, jer se njenim nedovoljnim radnim i društveno-političkim angažovanjem slabio ukupan stvaralački potencijal društva.

Pojave na osnovu kojih se moglo doći do ovakvog zaključka su bile veoma raznovrsne. Odmah se, međutim, mora reći da se ni u jednom momentu nije mogla dovoditi u pitanje socijalističku i samoupravnu opredeljenost ogromnog dela omladine, ali se ona nije izazivala i u stvarnoj društvenoj akciji. Najčešće i u najvećem broju sredina gde omladina živi i radi nije bilo njenog aktivnog odnosa prema uslovima sopstvenog života i rada, prema sredini i šire prema društvu. Veliki deo omladine je bio politički neaktivan, neuključen u bilo kakav oblik organizovane društveno-političke aktivnosti. Ovome se svakako mora dodati da je u delovima omladine dolazilo do nezadovoljstva sopstvenim materijalnim i društvenim položajem (naročito u pogledu mogućnosti za zapošljavanje i školovanje), do nezadovoljstva zbog nedoslednosti i deformacija u ukupnom društvenom razvoju i izneveravanja proglašenih ciljeva našeg društva, što je uticalo na njenu svest i izazvalo njeni neangažovanje ili njeni neadekvatno angažovanje u društveno-političkom životu. Kao posledica takvih elemenata u ukupnim društvenim odnosima, u velike delove omladine prodirali su elementi buržoaske, malograđanske, sitnosopstveničke psihologije i svesti, lažnog levčarstva, dogmatizma, anarholiberализма, nacionalizma, što je sve imalo uticaja i na njeni ponašanje u radu i društveno-političkom životu.

Bez obzira da li se manifestovalo kao pasivnost ili kao destrukcija, nedovoljno široko, masovno, stvaralačko angažovanje omladine u izgradnji društva na osnovama programskih ciljeva, ideologije i politike Saveza komunista Jugoslavije postalo je ozbiljan problem, koji je imao višestruke i mnogobrojne pojavnne oblike.

Vladimir Maksimović

OMLADINA U NAŠEM DRUŠTVU I NJENA ORGANIZACIJA

3. Stanje u omladinskim organizacijama i njihova aktivnost već duže vremena nisu odgovarali potrebama i željama same omladine i potrebljima društva.

S jedne strane postojala je potpuna organizaciona, a u gotovo istoj meri i akciona, odvojenost i nepovezanost raznovrsnih oblika organizovane aktivnosti omladine, a s druge strane nepovezanost omladinskih organizacija sa drugim organizovanim društveno-političkim subjektiima. To je bitno umanjivalo efikasnost angažovanja omladine putem sopstvenih organizacija, a istovremeno vodilo nedovoljno povezanom delovanju omladine od delovanja radničke klase i radnih ljudi, što je neefikasnost omladinskih organizacija bitno potenciralo.

Podeljenost takozvanog društveno-političkog organizovanja omladine na dve organizacije — Savez omladine i Savez studenata, koje su češće, preko svojih rukovodstava, bile u odnosima suparništva i nesvršljivodne polemike nego u odnosima saradnje i za jednokrakog rada, slabilo je akcione jedinstvo omladine i potenciralo odvojenost intelektualne i radničke omladine.

Brojni nedostaci u Savezu omladine i Savezu studenata stvorili su stanje u kome te organizacije nisu bile ni blizu dovoljno uticajna društvena i politička snaga koja utiče na organizovano, stvaralačko i masovno učešće omladine u društveno-političkom životu i postaje sredstvo za ispoljavanje i socijalističko, samoupravno usmeravanje njenih želja i stremljenja i za organizovanje njene socijalističke, samoupravne akcije. Istovremeno je zanemarivan rad na rešavanju konkretnih, životnih interesa mladih ljudi u imenovanju „visokom politikom“, što nije privlačilo omladinu u ovim organizacijama, a stimulisalo je forumski rad i verbalizam. Vaspitni rad i organizovano ideološko-političko obrazovanje omladine je, pod uticajem teze o spontanom razvoju socijalističke i samoupravne svesti omladine, zanemarivano skoro do granice potpunog napuštanja ovih sadržaja i oblika rada.

Izrazito negativne posledice na delatnost Saveza omladine, ali i drugih organizacija koje okupljaju omladinu (sportske, tehničke, kulturne i t.d.), imalo je zapostavljanje interesa i potreba radničke omladine u sadržajima i načinu njenog rada. To je slabilo socijalističku opredeljenost organizacije, dovodilo do gubljenja klasičnih kriterijuma i odvajanja aktivnosti omladinskih organizacija od interesa i potreba radničke klase, a samim tim i od sadašnjih i dugoročnih interesa najširih delova omladine.

Iznošenje samo ovih nekoliko slabosti i negativnih tendencija, kojima bi se mogle dodati i još neke druge, ne manje ozbiljne, dovoljno pokazuju punu opravdanost šireg društvenog interesovanja i za ovaj aspekt društvenog položaja i delovanja omladine — za delatnost omladinskih organizacija. Jer, u našim današnjim uslovima, a tako će biti i dugo u budućnosti, i porez najbolje postavljenog i usmerenog školskog vaspitno-obrazovnog sistema i rada, delovanja društvenih i društveno-političkih organizacija, dalje demokratizacije društvenih odnosa i time potpuniјih mogućnosti za ispoljavanje i aktivno angažovanje omladine u društvu i njeno veće sudelovanje u donošenju društvenih odluka, omladinska organizacija je nezamenljiv činilac vaspitavanja, idejno-političkog usmeravanja i sposobljavanja i organizovanja društveno-političke akcije omladine.

Sigurno je da se uzroci povećanog interesovanja društva za probleme društvenog položaja, razvoja svesti i za ponašanje omladine ne iscrpljuju u ovima koji su naznačeni u gornjim tačkama, niti se oni samo tako mogu sistematizovati, ali je sigurno da su oni bili najznačajnija polazišta za širi društvenu akciju, predvedenu Savezom komunista, na menjanju odnosa društva prema problemima omladine kao prema sopstvenim problemima i za aktivnost same omladine na rešavanju sopstvenih i širih društvenih problema.

II

Polazište u transformisanju organizovanja omladine u Jugoslovenski bila su upravo u viđenju omladine kao značajne društvene snaage u društvenim odnosima koje gradi jugoslovensko socijalističko samoupravno društvo, bez čije aktivne uloge se ne mogu u potpunosti ni ostvarivati utvrđeni pravci društvenog razvoja, ali istovremeno i stanje svesti i idejno-političke tendencije u redovima omladine i iskustva pozitivna (a njih je baš dosta) i negativna (kojih je bilo znatno više) — u dosadašnjem načinu društvenog i političkog organizovanja omladine, idejno-političkoj usmerenosti, sadržaju i metodu rada omladinskih organizacija, njihovim međusobnim odnosima i njihovom odnosu sa drugim organizovanim socijalističkim snagama..

Naročito u poslednje dve godine, posle Treće konferencije SKJ koja je detaljnije utvrdila pravice delovanja Saveza komunista i čitavog društva u borbi za socijalističku usmerenost i aktivno učešće mlađe generacije u razvoju socijalističkog samoupravnog društva, otpočeli su procesi transformisanja organizovanja omladine. Osnovni njihov cilj je bio da se akcijom same omladine, uz punu podršku Saveza komunista i, naročito, omladinaca-komunista, omladina društveni i politički organizuje na način koji odgovara njenim savremenim potrebama, imajući naročito u vidu odnose u koje se ona uključuje donošenjem novog Ustava, a da se istovremeno uklanjaju svi oni elementi koji su omladinu i njene organizacije držali u njihovim uskim okvirima, odvojene od realnih društvenih odnosa i aktuelnih društvenih zadataka, među sobom nepovezane i odvojene od aktivnosti Saveza komunista i drugih organizovanih socijalističkih snaga.

U ovom periodu izvršena je značajna transformacija u radu Saveza omladine, Saveza studenata i društvenih organizacija koje okupljaju omladinu. Ubrzajući ovog procesa značajno je doprineo Deseti kongres SKJ i referat Predsednika SKJ druge Tita koji su upozorili da u to vreme, u maju ove godine, još nisu uklonjene osnovne slabosti iz rada omladinskih organizacija.

Upravo na toj osnovi — na širokoj platformi stavova Treće konferencije SKJ, Ustava SFRJ i odluka Desetog kongresa SKJ ostvarena je široka mobilizacija omladine na iznalaženju i utvrđivanju sadržaja i oblika sopstvenog organizovanja i angažovanja, na stvaranju takve organizacije koja njoj najviše odgovara i koja, istovremeno, najviše odgovara potrebama čitavog jugoslovenskog društva i njegovog daljeg razvoja na osnovama vlasti radničke klase i socijalističkog samoupravljanja. Na osnovu tako široke aktivnosti same omladine — radničke, studentske, srednjoškolske, seoske i omladine organizovane u sportskim organizacijama, Narodnoj tehnici, Savezu izviđača, Ferijalnom savezu i drugim organizacijama koje okupljaju omladinu, uspešno je pripremljen i održan Deveti kongres Saveza socijalističke omladine Jugoslavije koji je i formalno, u razmerama čitave Jugoslavije, stvorio novu organizaciju omladine Jugoslavije. Ona je i nova, ali se u isto vreme nadovezuje i na više od pola veka dug kontinuirani progresivni, socijalistički i komunistički jugoslovenski omladinski pokret i nastavlja njegove najbolje tradicije.

Uspešnim održavanjem Devetog kongresa i usvajanjem dokumenta koji uređuju način organizovanja i određuju glavne pravice i zadatke u aktivnosti omladinskih organizacija sigurno još nije ostvaren onaj kvalitet koji je neophodno postići da bi omladinske organizacije, sada okupljene u jednu organizaciju, ostvarile svoje zadatke u socijalističkom vaspitanju, političkom mobilisanju, ideološkom usmeravanju i organizovanju neposredne političke aktivnosti mladih ljudi i u rešavanju svakodnevnih i dugoročnih problema same omladine i šire društvene zajednice. Sam Kongres se bazira na već značajno izmenjenim odnosima u omladinskim organizacijama i značajnim promenama u njihovom radu i to je, pored jasnog cilja koji se želeo postići, osnova njegovog uspešnog održavanja. Međutim, da bi on istinski bio uspešan u svom daljem uticaju na društveno-političko angažovanje omladine, potrebno je uložiti mnogo naporu i postići brojne nove rezultate. Najgrublje rečeno, dva su osnovna zadatka pred Savezom socijalističke omladine u daljem sopstvenom preobražaju: prvo, da uklanja brojne ostatke, ponegdje još uvek dominirajuće, starih odnosa u radu i stare svesti o omladini kao posebnom društvenom sloju, o bitnoj različitosti interesa i potreba različitih socijalnih slojeva omladine, o dovoljnosti akcije „omladinske elite“ i nesposobnosti i nezainteresovanosti najširih omladinskih masa, o apnionoj avangardnosti omladine, o potrebi ideološke, političke i akcione „nezavisnosti“ omladinske organizacije u odnosu na Savez komunista i druge društveno-političke organizacije i t.d.; drugo, da se平行no sa tim grade takvi odnosi u organizaciji omladine, sadržajući rada i njen odnos sa drugim organizovanim socijalističkim snagama kaško je to utvrđeno u programskim dokumentima Devetog kongresa SSOJ.

Bitan uslov da Savez socijalističke omladine Jugoslavije uspe u svom daljem razvoju u praktičnom društvenom i političkom životu jeste aktiviranje najšire omladinske baze u određivanju sadržaja, pravaca i načina rada čitave organizacije — prvenstveno u njenim osnovnim organizacijama, ali i dalje, u svim oblicima povezivanja osnovnih organizacija, u opštini, pokrajini, republici i Federaciji. Jasno je da samo tako, delujući kao sredstvo same omladine, njenih najširih slojeva, za ispoljavanje i zadovoljavanje potrebe za društveno-političkim aktivizmom, za sposobljavanjem za stvaralačku samoupravnu akciju na menjanju i unapređenju uslova sopstvenog života i rada, za zadovoljavanje svojih socijalnih, ekonomskih, kulturnih i političkih interesa i potreba da se bavi sportom, kulturnim, naučno-tehničkim i drugim aktivnostima, Savez socijalističke omladine Jugoslavije može ispunjavati zadatke koje je sam utvrdio. Samo ako njegov rad usmeravaju i u njemu učestvuju najširi slojevi radničke omladine, ali isto tako, i ravnopravno sa njima, učenici, studenti, poljoprivrednici, omladinci u JNA i drugi kao pojedinci, a i svi oni putem svojih raznovrsnih društvenih organizacija — kolektivnih članova, SSOJ može postati značajan društveni i politički činilac u utvrđivanju i ostvarivanju konkretnih programa unapređenja uklupnijih uslova života i rada omladine i šire društvene zajednice i aktivan činilac u ostvarivanju ciljeva socijalističke samoupravne izgradnje.